ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA
BRAȘOV COVASNA HARGHITA

ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA

Timbrul de arhitectură

H+N

CO LAB

Ghid de regenerare a spațiilor interstițiale

Instrument practic pentru micro-intervenții urbane participative.

H+N

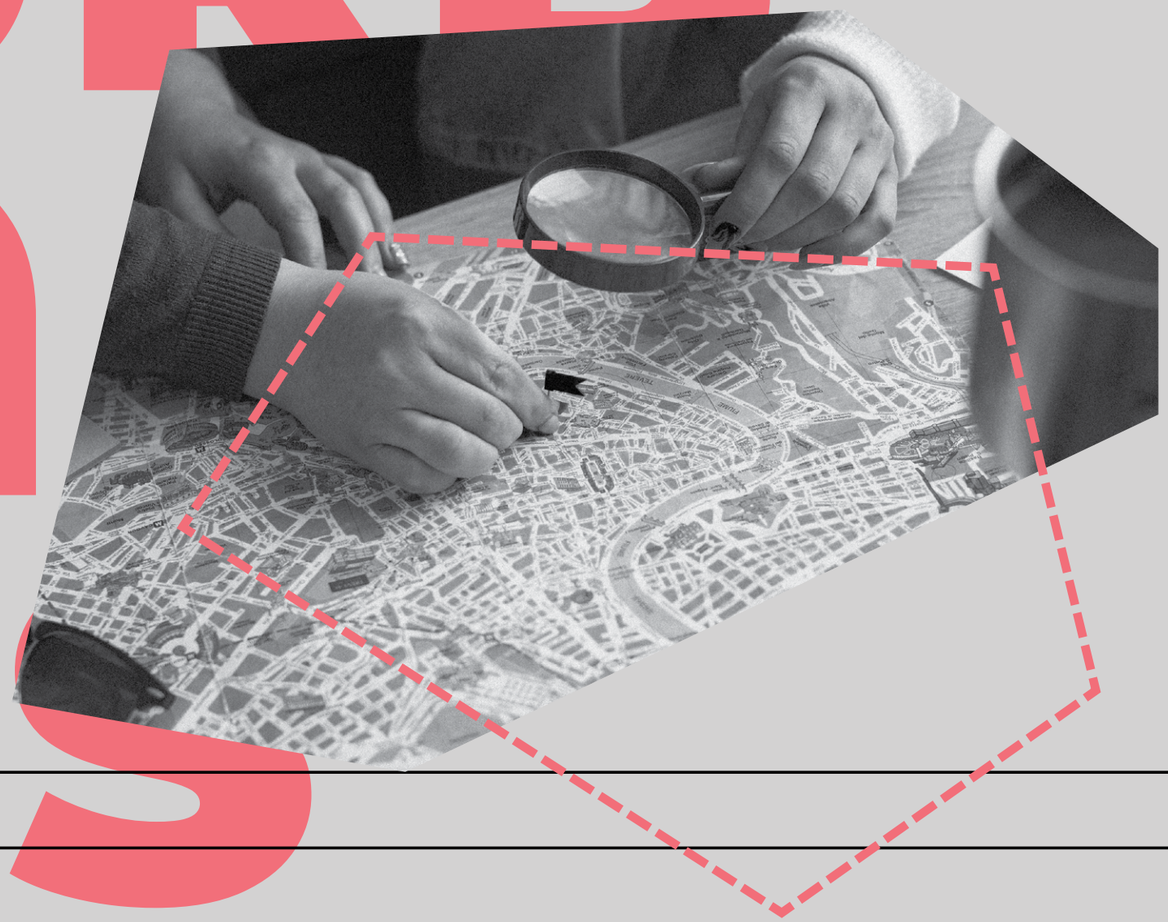
URB AN
E SC
AP E

CO
LAB

Ghid de regenerare a spațiilor interstițiale

Instrument
practic
pentru micro-
intervenții
urbane
participative.

URBAN_ESCAPE

CO
LAB

Introducere

Nu ai nevoie de un buget uriaș sau de ani de școală pentru a face o schimbare în cartierul tău. Ai nevoie doar de o hartă clară. Ghidul URBAN_ESCAPE este exact această hartă prietenoasă care te ia de mână din faza de simplă idee și te poartă, pas cu pas, până în momentul în care spațiul devine plin de viață.

INTRODUCERE

PENTRU CINE ESTE GHIDUL?

Acest ghid este creat pentru oricine își dorește să facă o schimbare concretă în cartierul sau orașul său, dar nu știe de unde să înceapă sau cum să depășească obstacolele administrative și tehnice.

FIECARE ORAȘ ARE UN POTENȚIAL IMENS ASCUNS ÎN COLȚURILE SALE NEGLIJATE, IAR PENTRU A-L ACTIVA ESTE NEVOIE DE O COLABORARE ÎNTRE OAMENI CU EXPERIENȚE ȘI RESURSE DIFERITE. GHIDUL VORBEȘTE PE LIMBA TUTUROR ȘI ESTE CONCEPUT SPECIAL PENTRU URMĂTOARELE GRUPURI:

01. Cetățeni activi și grupuri de vecini

Cine ești: Un locuitor care s-a săturat să vadă un colț de stradă plin de gunoaie, un maidan abandonat în spatele blocului sau o alee pe care nu poți merge în siguranță. Ai o idee simplă – o bancă, câțiva copaci, un spațiu de joacă sau de întâlnire – dar nu știi cui aparține terenul sau cum să ceri permisiunea.

Cum te ajută ghidul: Îți oferă încredere și un parcurs clar, de la A la Z. Nu ai nevoie de studii de specialitate sau de jargon tehnic! Ghidul îți explică în pași simpli cum să-ți organizezi vecinii, cum să afli al cui este spațiul, cum să vorbești cu primăria și cum să transformi o simplă dorință într-o acțiune comunitară sigură și legală.

02. Inițiative comunitare, asociații de proprietari și ONG-uri

Cine ești: O asociație locală, un grup de inițiativă civică sau un ONG care dorește să aducă un impact pozitiv direct în comunitățile locale, dar se lovește adesea de lipsa de proceduri clare pentru spații mici sau de dificultatea de a mobiliza comunitatea pe termen lung.

Cum te ajută ghidul: Funcționează ca un cadru de metodologie practică (bazat pe design thinking). Îți oferă instrumente pentru a facilita ateliere de cartier, modele de fișe de verificare a spațiului, soluții juridice tipice și strategii pentru a găsi fonduri, sponsori sau resurse locale.

03. Tineri specialiști și profesioniști la început de drum

Cine ești: Un profesionist din mediul construit sau din sfera social-umană care dorește să se implice în proiecte cu impact social real, dar care caută o metodă de lucru colaborativă, interdisciplinară.

Cum te ajută ghidul: Traduce teoria de specialitate în pași aplicativi. Ghidul te ajută să înțelegi cum să colaborezi cu alte domenii (de exemplu, cum colaborează un arhitect cu un sociolog sau un jurist) și cum să lucrezi împreună cu cetățenii, nu doar pentru ei, transformându-te într-un adevărat catalizator al schimbării urbane.

04. Reprezentanți ai administrației locale și ai instituțiilor publice

Cine ești: Un funcționar public sau reprezentant al primăriei care își dorește spații publice mai bune, dar se lovește de rigiditatea procedurilor sau de lipsa de comunicare eficientă cu cetățenii.

Cum te ajută ghidul: Oferă un limbaj comun între administrație și cetățeni. Ghidul ajută primăriile să înțeleagă cum pot sprijini micro-intervențiile comunitare, cum pot simplifica acordurile pentru spații mici (sub 100 m^2) și cum pot deveni parteneri deschiși în regenerarea participativă a orașului.

INTRODUCERE

CE SUNT SPAȚIILE INTER-STIȚIALE?

Sunt oportunitățile invizibile ale orașului. Prin micro-intervenții simple, acest ghid te învață cum să le transformi din „zone ale nimănui” în locuri cu valoare pentru comunitate.

Sunt acele „locuri dintre spații” – adică terenurile mici, colțurile uitate din spatele blocului, aleile neglijate sau buzunarele verzi dintre clădiri care e au un potențial uriaș: pot fi transformate rapid în grădini comunitare, locuri de odihnă, spații de joacă sau puncte de întâlnire pentru vecini. În limbaj simplu, le putem numi **spații de trecere, buzunare urbane sau locuri invizibile.**

Cum le recunoști în cartierul tău?

Spațiile interstițiale au de obicei dimensiuni reduse și îmbracă multe forme:

Colțurile uitate de la intersecții: Acele fâșii mici de pământ sau beton de la colțul blocului sau al străzii pe care nu se află nimic, în afară de vegetație crescută la întâmplare sau gunoaie adunate în timp.

Terenurile dintre clădiri (buzunarele urbane): Spațiile înguste lăsate libere între două calcane (perete fără ferestre), între o clădire nouă și una veche sau în spatele unor garaje.
Aleeile neglijate și zonele de protecție: Fâșiile de teren de-a lungul liniilor de cale ferată, canalelor de apă, gardurilor sau zidurilor de sprijin care nu au o funcție clară.

Terasamentele și scările publice: Spațiile de la baza sau din spatele unor scări publice din cartier, zone sub poduri sau pasaje pietonale.
Lizierele și fostele locuri de joacă abandonate: Zone verzi mici care au rămas fără echipamente sau mobilier urban și au devenit, treptat, doar locuri de tranzit fără viață.

De ce sunt valoroase pentru noi?

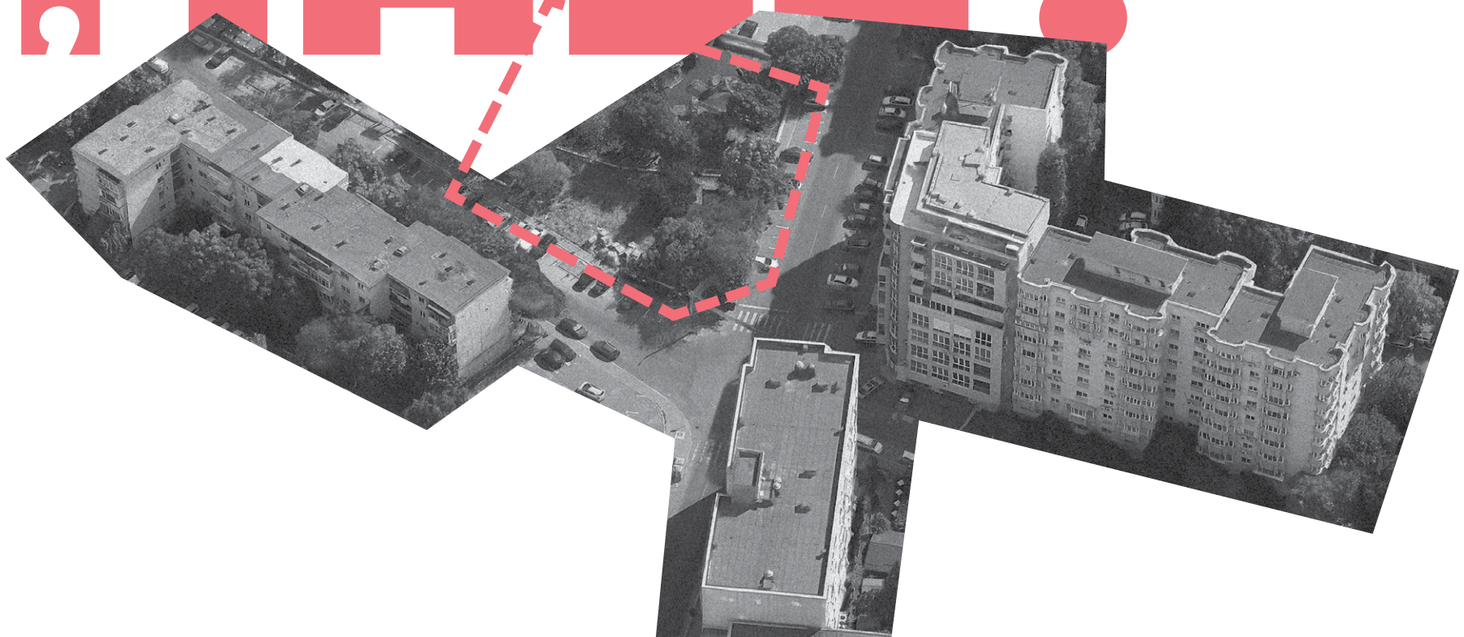
La prima vedere, un spațiu interstițial pare neimportant, un „loc gol” sau chiar o problemă de curățenie. Însă pentru un cartier, aceste locuri reprezintă o resursă imensă ascunsă:

Sunt la îndemâna noastră: Spre deosebire de parcurile mari ale orașului, care necesită investiții uriașe și decizii la nivel înalt, spațiile interstițiale sunt chiar la scara blocului sau a străzii noastre.

Pot fi transformate rapid și ieftin: Pentru că au dimensiuni mici (sub 100 m²), ele nu cer proiecte complicate de construcție. O simplă curățare, o bancă din lemn, câțiva arbuști, un suport de biciclete sau un panou comunitar le pot schimba radical aspectul și utilizarea.

Creează comunitate: Un spațiu abandonat atrage de multe ori comportamente antisociale. Odată curățat și activat de vecini, el devine un loc sigur de întâlnire sau pur și simplu un loc plăcut în care să stai de vorbă 10 minute cu un vecin.

Respiră orașul: Într-un mediu urban aglomerat și plin de beton, orice micro-spațiu verde funcționează ca un mic „plămân” local, reducând temperatura la nivelul străzii și colectând apa de ploaie.

INTRODUCERE

CUM FOLOSEȘTI GHIDUL?

Tratează acest ghid ca pe un partener de drum. la fișele de verificare cu tine pe teren când analizezi spațiul, notează pe ele și folosește-le în discuțiile cu vecinii sau cu autoritățile locale!

Cum navighezi prin ghid?

Parcurge-l în ordine (Pas cu Pas): Dacă ești la prima ta inițiativă comunitară și nu ai mai făcut asta niciodată, cel mai bine este să urmărești parcursul logic din ghid (de la Pasul 1 - Ideea până la Pasul 9 - Activare). Vei înțelege ritmul firesc al unui proiect și vei evita greșelile frecvente (cum ar fi să cumperi materiale înainte să știi cine e proprietarul terenului!).

Folosește-l ca referință rapidă: Dacă te afli deja într-o etapă avansată a proiectului – de exemplu, ai deja un spațiu identificat și echipa formată, dar te-ai blocat la obținerea avizelor sau la căutarea resurselor – mergi direct la capitolul dedicat (Pasul 4 - Verificare spațiu sau Pasul 7 - Resurse).

Când și cum folosești fișele de lucru

Fiecare etapă importantă conține fișe de verificare scurte și diagrame practice. De exemplu, fișa de la Pasul 4 („Este spațiul potrivit pentru ideea pe care o am?") funcționează ca un filtru rapid:

Scanează criteriile: Răspunde cu DA sau NU la câteva întrebări simple despre spațiu, nevoie și comunitate.

la decizii informate: Ghidul îți oferă un răspuns direct bazat pe punctaj – îți spune clar dacă poți merge mai departe cu încredere, dacă trebuie să mai discuți cu vecinii sau dacă este mai bine să cauți alt teren.

Rolul Rețelei de Experți și al Stakeholderilor

Fiecare pas din ghid include o secțiune dedicată numită **„Cine te poate ajuta?"**. Acolo îți arătăm exact ce tip de specialist (arhitect, peisagist, sociolog, jurist) sau ce instituție (Primărie, Cadastru, Fundație Comunitară) deține piesa de puzzle de care ai nevoie, pentru a nu pierde timpul bătând la uși greșite.

GHIDUL ESTE CONCEPUT CA UN INSTRUMENT MODULAR ȘI PRACTIC. ÎȚI ARATĂ DRUMUL LOGIC DE PARCURS: DE LA SIMPLA IDEE, LA VERIFICĂRI LEGALE, MOBILIZAREA COMUNITĂȚII ȘI PUNEREA ÎN PRACTICĂ. POȚI PARCURGE PAȘII ÎN ORDINE SAU POȚI REVENI DIRECT LA SECȚIUNEA DE CARE AI NEVOIE ÎN MOMENTUL RESPECTIV (DE EXEMPLU, CUM OBȚII ACORDUL PROPRIETARULUI SAU CUM GĂSEȘTI RESURSE).

H+N

CO
LAB

CERCETARE ȘI VERIFICARE

Ai o idee pentru un loc din cartier? De aici poți începe.

Această primă etapă este dedicată Cercetării și Verificării. Înainte de a proiecta sau de a cumpăra materiale, este esențial să înțelegi ce îți dorești să faci, alături de cine pornești la drum, ce spațiu alegi și dacă este posibil din punct de vedere legal și tehnic să intervii acolo.

Pasul 01 IDEEA

Pornește de la ce lipsește

O idee bună începe cu a observa ce anume nu funcționează, lipsește sau ar putea fi mai bine în locul în care trăiești.

TOATE PROIECTELE REUȘITE ÎNCEP DE LA O DORINȚĂ SIMPLĂ DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A VIEȚII DE ZI CU ZI ÎN CARTIER. ÎNAINTE SĂ ALEGI SOLUȚIA, ÎNCEARCĂ SĂ ÎNȚELEGI CE VREI SĂ SCHIMBI ȘI PENTRU CINE, FORMULÂND IDEA ÎNTR-O PROPOZIȚIE.

Ce faci la acest pas?

Definește ideea și scopul: Formulează într-o propoziție clară ce dorești să schimbi (ex.: „Vrem să transformăm maidanul din spatele blocului într-o mică grădină comunitară cu bănci și flori”). Gândește-te la beneficiari: Cine va folosi cel mai mult acest loc? Copiii, tinerii, seniorii, proprietarii de animale de companie sau toți la un loc?

Inspiră-te din alte exemple: Caută alte micro-intervenții sau exemple de bună practică din alte cartiere sau orașe (de exemplu, prototipurile urbane sau mobilierul modular din lemn creat în proiecte similare).

Pasul 02 INIȚIATIVA

Ideea crește când e împărtășită

O idee devine realitate când aduni o echipă motivata în jurul ei. Schimbarea urbană nu este un efort solitar, ci o experiență de grup.

STRÂNGE ALĂTURI DE TINE CÂȚIVA OAMENI ENTUZIAȘTI ȘI VECINI INTERESAȚI.

STABILIȚI ÎMPREUNĂ ROLURILE, RESPONSABILITĂȚILE FIECĂRUIA ȘI FORMULAȚI UN OBIECTIV CLAR ȘI COMUN PENTRU PROIECT.

Ce faci la acest pas?

Adună oamenii interesați: Discută cu vecinii de scară, lansează o invitație pe grupul de WhatsApp/ Facebook al blocului sau al cartierului, ori pune un anunț simplu la avizier.

Stabiliți rolurile și responsabilitățile: Vezi ce pricepere are fiecare membru al grupului. Cineva poate fi bun la organizare, cineva la comunicare, altcineva se pricepe la meșterit sau la contabilitate.

Formulați un obiectiv comun: Cădeți de acord asupra rezultatului pe care îl doriți, astfel încât toată lumea să tragă în aceeași direcție.

CINE TE POATE AJUTA?

Fundația Comunitară locală: Te poate ghida în clarificarea ideii, îți poate oferi mentorat, conectare cu alți oameni din oraș care au făcut proiecte similare sau chiar micro-granturi de finanțare inițială.

Fundația Comunitară locală oferă sprijin organizațional, rețea de parteneri, finanțare și vizibilitate pentru proiect.

Facilitare: Asigură medierea și organizarea proceselor necesare pentru ca inițiativa să se deruleze fluent.

Conectare: Pune în legătură actorii locali, resursele și oportunitățile din comunitate.

Finanțare: Pune la dispoziție fonduri bănești direct sau prin intermediul programelor de granturi.

Comunicare: Promovează proiectul și transmite informațiile cheie către publicul țintă și parteneri.

Primăria / Administrația locală: Îți poate oferi primele informații despre zonă, te poate direcționa către persoana responsabilă de cartierul tău și îți poate arăta deschidere instituțională pentru inițiativa voastră.

Oferă cadrul administrativ, date despre teren, aprobări legale și acces la infrastructura publică.

Informații despre teren și reglementări: Furnizează date oficiale privind statutul juridic și normele aplicabile zonei respective.

Avize și acorduri: Eliberează documentele oficiale de aprobare necesare implementării legale a proiectului.

Administrator: Reprezintă entitatea care gestionează și are în grijă bunurile sau terenurile publice vizate.

Pasul 03

Cât de potrivit este un loc liber?

Acum ieși din idee și mergi pe teren. Vizitează terenul la diferite ore din zi, fă fotografii și notează ce opțiuni ai.

ALEGEREA TERENULUI POTRIVIT ESTE CRUCIALĂ PENTRU SUCCESUL PROIECTULUI. UN SPAȚIU BUN ESTE UȘOR ACCESIBIL PENTRU COMUNITATE ȘI ARE UN POTENȚIAL CLAR DE TRANSFORMARE.

Ce faci la acest pas?

Observă și identifică terenurile: Fă o plimbare prin cartier și identifică locurile neutilizate, abandonate sau deteriorate.

Vizitează și documentează pe teren: Mergi în spațiul respectiv în zile și la ore diferite (dimineața, după-amiaza, în weekend). Fă fotografii, observă cum bate soarele, unde este umbră, cum se scurge apa când plouă și câți oameni trec prin zonă.

Compară opțiunile: Dacă ai mai multe spații în minte, notează avantajele și dezavantajele fiecăruia (ex.: apropierea de clădiri, nivelul de zgomot, starea terenului).

Pasul 04

Ideea și spațiul se potrivesc?

Acum este momentul să le pui în relație. Un spațiu poate părea potrivit la prima vedere, dar caracteristicile lui pot susține sau limita ceea ce vrei să faci.

ÎNAINTE DE A INVESTI ENERGIE ȘI RESURSE, TREBUIE SĂ TE ASIGURI CĂ INTERVENȚIA ESTE FEZABILĂ DIN PUNCT DE VEDERE JURIDIC ȘI TEHNIC.

Ce faci la acest pas?

Află cine este proprietarul: Terenul poate fi în proprietatea publică a primăriei, proprietate privată a primăriei, proprietate privată a unei persoane fizice/firme sau proprietate comună a asociației de proprietari.

Verifică regimul juridic și restricțiile: Află dacă pe teren trec rețele subterane (conducte de apă, gaz, cabluri electrice) unde nu se poate săpa sau construi.

Obține acordul de principiu: Contactează proprietarul și prezintă-i ideea pentru a primi un acord inițial de utilizare.

CINE TE POATE AJUTA?

Acest ghid este conceput special pentru **micro-spații urbane cu o suprafață de până la 100 m²** (cum ar fi: buzunare verzi între blocuri, mici curți de trecere, colțuri de stradă, platforme abandoned de mici dimensiuni).

Pentru terenuri mai mari de 100 m², procedurile de urbanism, autorizare și costurile devin mult mai complexe și necesită proiecte de investiții publice sau private majore.

Departamentul de Urbanism din Primărie: Îți poate oferi informații despre reglementările urbanistice ale zonei (Planul Urbanistic General - PUG) și dacă funcțiunea propusă de voi se potrivește cu regulile orașului. Asigură încadrarea corectă a proiectului în normele de dezvoltare spațială și arhitecturală ale localității.

Reglementări urbanistice (PUG/PUZ): Reprezintă normele locale care stabilesc modul în care pot fi folosite și construite terenurile (Plan Urbanistic General / Zonal).

Compatibilitatea intervenției: Verifică dacă propunerea de proiect se potrivește cu destinația și specificul zonei.

Avize: Oferă aprobările de specialitate pe linia dezvoltării urbane și arhitecturale.

ANCPI / Cadastru: Oferă date cadastrale, extras de carte funciară (CF) și clarificări privind limitele exacte de proprietate. Oferă datele oficiale de identificare și evidență tehnică și juridică a terenului.

Identificarea terenului: Stabilește poziția exactă și limitele geografice ale parcelei în teren.

Date cadastrale: Reprezintă informațiile tehnice de măsurătoare și înregistrare ale imobilului.

Proprietar și extras CF: Confirmă cine deține de drept terenul prin intermediul Extrasului de Carte Funciară.

FIȘA DE EVALUARE

Instrument practic pentru Pasul 04

Este potrivit spațiul pentru ideea pe care o am?

Ai o idee pentru acest spațiu? Înainte de a merge mai departe, uită-te atent la loc și vezi dacă ceea ce îți propui se potrivește cu ceea ce spațiul îți oferă deja.

BIFEAZĂ ELEMENTELE EXISTENTE PE CARE LE POȚI VALORIFICA ÎN INTERVENȚIA TA. APOI GÂNDEȘTE-TE DACĂ ACESTE CARACTERISTICI SUSȚIN ACTIVITATEA PE CARE VREI SĂ O PROPUI. CU CÂT POȚI FOLOSI MAI MULT DIN CEEA CE EXISTĂ DEJA, CU ATÂT INTERVENȚIA SE POATE INTEGRA MAI UȘOR ÎN SPAȚIU.

01 Există o nevoie reală?

- ☐ Spațiul este puțin folosit sau neutilizat
- ☐ Comunitatea are nevoie de un astfel de loc
- ☐ Intervenția răspunde unei nevoi, nu doar unei idei personale
- ☐ Ai discutat cu cel puțin câțiva utilizatori sau vecini

Rezultat

Ai bifat mai mult de 3 afirmații? Poți merge mai departe!

Ai bifat 2 sau mai puține? Mai discută cu comunitatea și încearcă să înțelegi mai bine ce își dorește.

Zero afirmații bifate? Oprește-te. Înainte de orice intervenție trebuie să existe o nevoie clară.

02 Spațiul de potrivește cu activitatea?

- ☐ Există suficient loc pentru activitatea propusă (fără a depăși 100 m²)
- ☐ Activitatea nu încurcă utilizările existente
- ☐ Spațiul poate fi folosit în siguranță
- ☐ Activitatea este potrivită pentru acest loc

Rezultat

Ai bifat mai mult de 3 afirmații? Spațiul este potrivit!

Ai bifat 2 sau mai puține? Intervenția ar putea necesita adaptări sau o analiză mai atentă.

Zero afirmații bifate? Spațiul ales nu este cel mai potrivit pentru ideea ta. Caută o altă opțiune.

03 Există sprijin din partea comunității?

- ☐ Există persoane interesate
- ☐ Există un grup care ar putea contribui (cu timp, resurse sau muncă)
- ☐ Intervenția răspunde mai multor categorii de utilizatori (copii, tineri, seniori)
- ☐ Există oameni care vor avea grijă de spațiu după amenajare

Rezultat

Ai bifat mai mult de 3 afirmații? Ai o bază solidă pentru a continua!

Ai bifat 2 sau mai puține? Încearcă să identifici și să implici mai mulți oameni înainte de a continua.

Zero afirmații bifate? Este puțin probabil ca intervenția să fie sustenabilă fără sprijinul comunității.

04 Cum transformi ideea într-un proiect?

După ce ai verificat că spațiul de până la 100 m² este disponibil și că există o nevoie reală în cartier, urmează etapa în care ideea prinde formă fizică și parteneriate solide. Aici conectezi comunitatea cu specialiștii pentru a crea un proiect durabil.

H+N

CO LAB

VALIDARE ȘI PROIECTARE

Cum transformi ideea într-un proiect?

După ce ai verificat că spațiul de până la 100 m² este disponibil și că există o nevoie reală în cartier, urmează etapa de Validare și Proiectare, în care ideea prinde formă fizică și parteneriate solide. Aici conectezi comunitatea cu specialiștii pentru a crea un proiect durabil.

Pasul 05

Cât de potrivit este un loc liber?

Acum ieși din idee și mergi pe teren. Vizitează terenul la diferite ore din zi, fă fotografii și notează ce opțiuni ai.

ALEGEREA TERENULUI POTRIVIT ESTE CRUCIALĂ PENTRU SUCCESUL PROIECTULUI. UN SPAȚIU BUN ESTE UȘOR ACCESIBIL PENTRU COMUNITATE ȘI ARE UN POTENȚIAL CLAR DE TRANSFORMARE.

Ce faci la acest pas?

Observă și identifică terenurile: Fă o plimbare prin cartier și identifică locurile neutilizate, abandonate sau deteriorate.

Vizitează și documentează pe teren: Mergi în spațiul respectiv în zile și la ore diferite (dimineața, după-amiaza, în weekend). Fă fotografii, observă cum bate soarele, unde este umbră, cum se scurge apa când plouă și câți oameni trec prin zonă.

Compară opțiunile: Dacă ai mai multe spații în minte, notează avantajele și dezavantajele fiecăruia (ex.: apropierea de clădiri, nivelul de zgomot, starea terenului).

Pasul 06

Ideea crește când e împărtășită

O idee devine realitate când aduni o echipă motivata în jurul ei. Schimbarea urbană nu este un efort solitar, ci o experiență de grup.

STRÂNGE ALĂTURI DE TINE CÂȚIVA OAMENI ENTUZIAȘTI ȘI VECINI INTERESAȚI.

STABILIȚI ÎMPREUNĂ ROLURILE, RESPONSABILITĂȚILE FIECĂRUIA ȘI FORMULAȚI UN OBIECTIV CLAR ȘI COMUN PENTRU PROIECT.

Ce faci la acest pas?

Adună oamenii interesați: Discută cu vecinii de scară, lansează o invitație pe grupul de WhatsApp/ Facebook al blocului sau al cartierului, ori pune un anunț simplu la avizier.

Stabiliți rolurile și responsabilitățile: Vezi ce pricepere are fiecare membru al grupului. Cineva poate fi bun la organizare, cineva la comunicare, altcineva se pricepe la meșterit sau la contabilitate.

Formulați un obiectiv comun: Cădeți de acord asupra rezultatului pe care îl doriți, astfel încât toată lumea să tragă în aceeași direcție.

CINE TE POATE AJUTA?

Departamentul de Urbanism din Primărie: Îți poate oferi informații despre reglementările urbanistice ale zonei (Planul Urbanistic General - PUG) și dacă funcțiunea propusă de voi se potrivește cu regulile orașului.

Asigură încadrarea corectă a proiectului în normele de dezvoltare spațială și arhitecturală ale localității.

Reglementări urbanistice (PUG/ PUZ): Reprezintă normele locale care stabilesc modul în care pot fi folosite și construite terenurile (Plan Urbanistic General / Zonal).

Compatibilitatea intervenției: Verifică dacă propunerea de proiect se potrivește cu destinația și specificul zonei.

Avize: Oferă aprobările de specialitate pe linia dezvoltării urbane și arhitecturale.

Primăria / Administrația locală: Îți poate oferi primele informații despre zonă, te poate direcționa către persoana responsabilă de cartierul tău și îți poate arăta deschidere instituțională pentru inițiativa voastră.

Oferă cadrul administrativ, date despre teren, aprobări legale și acces la infrastructura publică.

Informații despre teren și reglementări: Furnizează date oficiale privind statutul juridic și normele aplicabile zonei respective.

Avize și acorduri: Eliberează documentele oficiale de aprobare necesare implementării legale a proiectului.

Administrator: Reprezintă entitatea care gestionează și are în grijă bunurile sau terenurile publice vizate.

Amenajări modulare și reversibile

Ce înseamnă un proiect modular și reversibil?

Înseamnă că folosești piese prefabricate sau ușor de asamblat (bănci din module de lemn, jardiniere suprapuse, panouri, pânze de umbrire) care se pot monta și demonta simplu, fără să fie nevoie de turnări de beton sau săpături adânci pe teren.

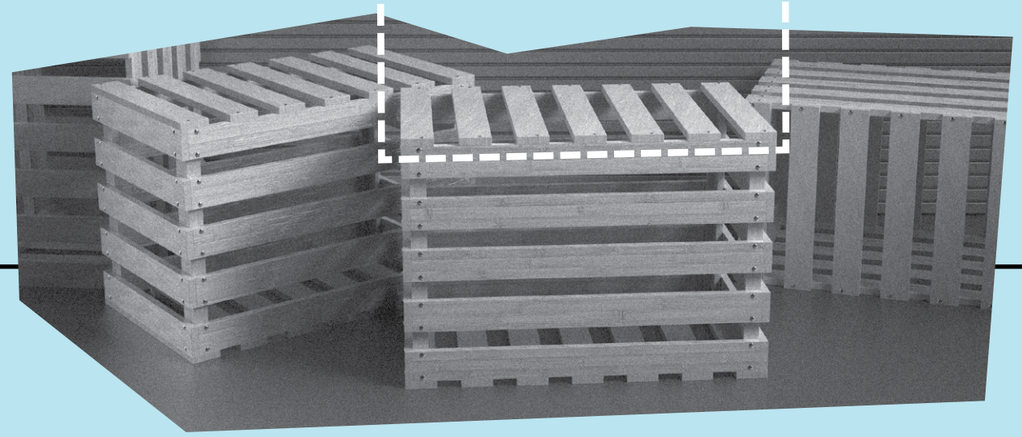
PENTRU CĂ VORBIM DESPRE SPAȚII MICI (DE PÂNĂ LA 100 M²), CELE MAI DE SUCCES MICRO-INTERVENȚII SUNT CELE TEMPORARE, MODULARE ȘI REVERSIBILE (MODEL EXPERIMENTAT ÎN PROIECTUL NATURE SPOTTING).

De ce este această abordare un avantaj uriaș?

Aprobare simplă și rapidă: Primăriile și proprietarii privați își dau mult mai ușor acordul pentru structuri temporare/demontabile decât pentru construcții permanente.

Costuri mici și execuție în comunitate: Modulele din lemn sau structurile ușoare pot fi asamblate direct de către vecini și voluntari într-un weekend de șantier comunitar.

Flexibilitate în timp: Dacă peste 3 luni observați că o bancă ar sta mai bine la umbră sau că e nevoie de mai mult spațiu în centru, modulele se pot muta în doar jumătate de oră!durabil.

Regula de aur

Intervenția trebuie să lase terenul la fel de curat sau mai bun decât l-a găsit, folosind structuri flexibile care nu afectează solul.

Metodologie recomandată

Nu uita că proiectarea unui spațiu comunitar nu se face din birou!

Folosiți principiile *Design Thinking* punând omul și nevoile lui reale în centru, testați ideile rapid (de exemplu, folosind cutii de carton sau cretă pe asfalt pentru a simula unde vor sta băncile) și fiți deschiși să modificați planul în funcție de reacțiile oamenilor din cartier.

Abordarea prin Design Thinking

A. ÎNȚELEGE CONTEXTUL

Empatizează cu viitorii beneficiari și caută să le înțelegi nevoile.

Definește opțiuni și resure, apoi alege-le pe cele potrivite

B. EXPLOREAZĂ SOLUȚII

Ideează cu echipa în jurul soluțiilor posibile

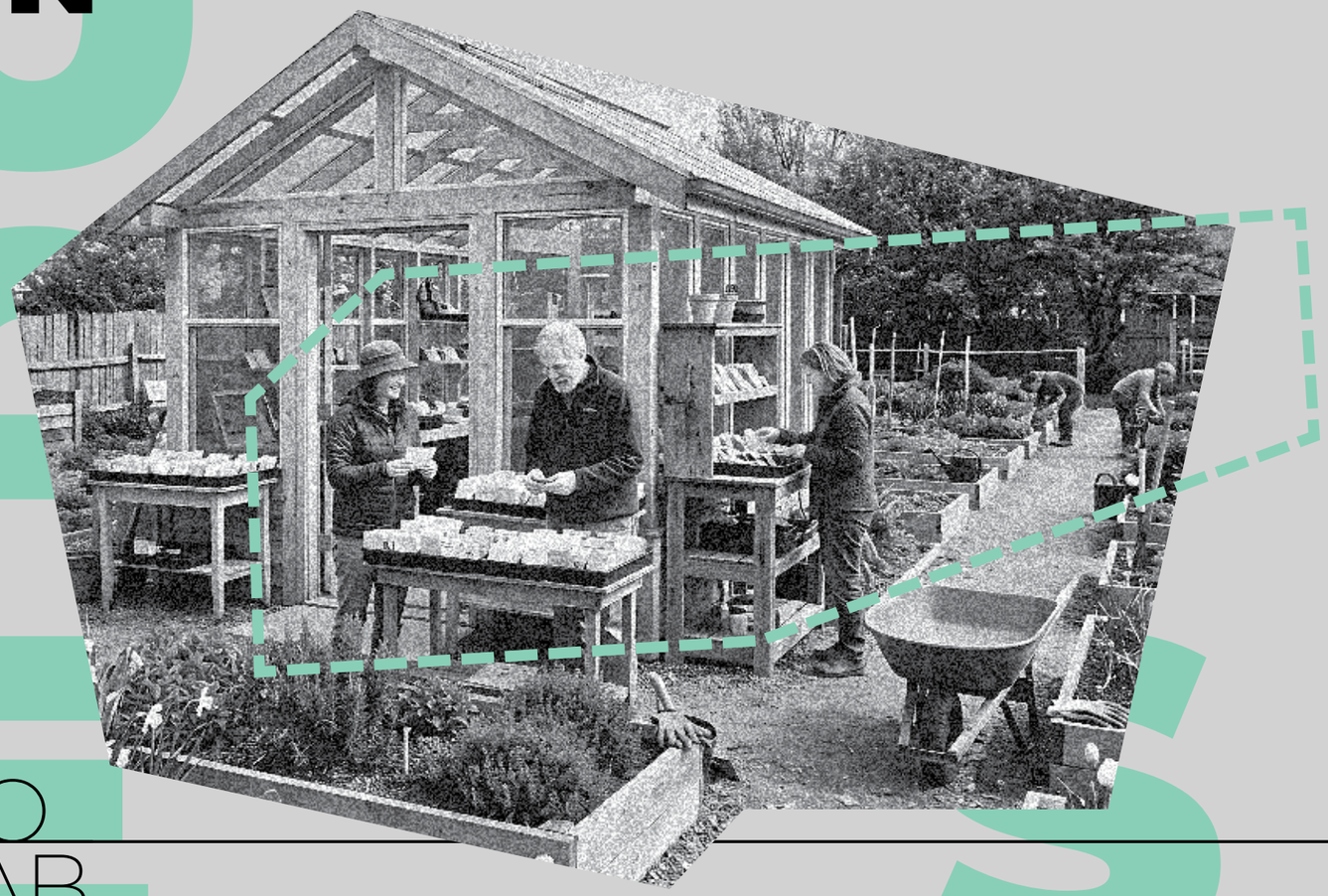
Prototipează soluțiile pe care le decideți

C. MATERIALIZEAZĂ

Testează prototipul împreună cu beneficiarii

Implementează soluția finală

Caută online instrumente de Design Thinking care vă pot ajuta să obțineți eficient răspunsuri și idei. Implică în echipă facilitatori de ateliere Design Thinking.

CO
LAB

IMPLEMENTARE

De la proiect la un spațiu activ

Aici se întâmplă magia! Odată ce ai proiectul clar și acordurile obținute, urmează etapa de Implementare, în care este timpul să aduni resursele, să pui mâna pe unelte și să dai viață noului loc din cartier.

Pasul 07

Ai nevoie să știi ce îți lipsește

Identifică sursele de finanțare disponibile. Caută sponsori, parteneri locali, aplică la granturi comunitare și mobilizează comunitatea pentru donații de materiale sau muncă voluntară.

PENTRU A TRANSFORMA SCHIȚA ÎN REALITATE AI NEVOIE DE RESURSE. VESTEA BUNĂ ESTE CĂ PENTRU UN MICRO-SPAȚIU (SUB 100 M²), SUNT MULT MAI UȘOR DE STRÂNS DECÂT CREZI. ALEGEREA TERENULUI POTRIVIT ESTE CRUCIALĂ PENTRU SUCCESUL PROIECTULUI.

Ce faci la acest pas?

Identifică sursele de finanțare: Aplică la micro-granturi oferite de Fundațiile Comunitare, fonduri locale de mediu sau programe de responsabilitate socială corporativă (CSR).

Caută sponsori și parteneri locali: Bate la ușa magazinelor de bricolaj sau de piese din zonă. De multe ori, acestea sunt dispuse să doneze vopsea, lemn, pământ floricol, unelte sau plante pentru un bine comun.

Mobilizează resurse comunitare: Strânge donații de la vecini (fie bani, fie unelte refolosibile – sape, greble, bormașini pe care oamenii le au deja prin debara).

Pasul 08

Ideea iese din hârtie și ajunge în spațiu

Organizează echipa de lucru, planifică șantierele comunitare și activitățile, execută lucrările împreună cu voluntarii și comunică constant progresele în comunitate.

ACEASTA ESTE ETAPA ÎN CARE COMUNITATEA SE ADUNĂ PE TEREN. MUNCĂ PARTICIPATIVĂ (ȘANTIERUL COMUNITAR) ESTE CEL MAI BUN MOD DE A PUNE BAZELE UNEI COMUNITĂȚI UNITE. OAMENII VOR PROTEJA ȘI IUBI MULT MAI MULT UN LOC PE CARE L-AU CONSTRUIT CU PROPRIILE MÂINI!

Ce faci la acest pas?

Organizează echipa de lucru și șantierul: Stabilește 1-2 zile de weekend pentru amenajare. Pregătește un program clar, împarte sarcinile (curățenie, vopsit, montat mobilier, plantat) și asigură muncii condiții de siguranță.

Planifică logistica: Asigură-te că ai unelte suficiente, mâncare, apă, muzică și o trusă de prim ajutor pentru voluntari. Punctele de lucru comunitare trebuie să fie experiențe plăcute și festive!

Execută lucrările și comunică: Construiți și plantați împreună! Documenteaza procesul. Fă fotografii/ video („Înainte și După”) și postează pe rețelele de socializare sau pe grupul cartierului pentru a arăta progresul.

CINE TE POATE AJUTA?

Juristul: Îți oferă consultanță privind formularea contractelor de donație sau sponsorizare, redactează acordurile de voluntariat și clarifică drepturile și obligațiile legale ale tuturor părților implicate.

Asigură securitatea legală a inițiativei, redactând contracte și clarificând cadrul de drept.

Clarificări juridice: Oferă explicații privind legile aplicabile și riscurile legale asociate proiectului.

Acorduri și contracte: Redactează și verifică actele oficiale care reglementează relațiile dintre parteneri.

Drepturi și obligații: Definește clar ce este permis și ce îndatoriri are fiecare parte implicată.

Finanțatorii și Sponsorii: Asigură fluxul de resurse financiare sau materiale de construcție și pot trimite chiar propriii angajați ca voluntari în ziua șantierului.

Asigură resursele financiare sau materiale necesare pentru punerea în practică a ideii.

Granturi și fonduri: Oferă sume de bani nerambursabile prin intermediul unor competiții sau programe de finanțare.

Sponsorizări: Asigură susținere financiară directă în schimbul promovării sau al susținerii cauzei.

Donații: Reprezintă contribuții financiare necondiționate din partea unor susținători.

Materiale: Oferă produse, resurse fizice sau echipamente necesare realizării proiectului.

Pasul 09

ACTIVARE

Acum începe viața spațiului

Proiectul nu se oprește când lucrările sunt gata.
O greșeală frecventă este abandonarea spațiului după ce tăierea panglicii s-a terminat.

ÎNGRIJEȘTE ȘI ÎNTREȚINE SPAȚIUL, EVALUEAZĂ PERIODIC MODUL ÎN CARE ESTE FOLOSIT ȘI ADAPTEAZĂ-L PENTRU A-I ASIGURA O VIAȚĂ LUNGĂ ȘI FRUMOASĂ. UN LOC DEVINE CU ADEVĂRAT AL COMUNITĂȚII DOAR DACĂ ESTE FOLOSIT CONSTANT ȘI ÎNGRIJIT CU ATENȚIE.

Ce faci la acest pas?

Programează activități și evenimente mici: Lansează spațiul cu un picnic de cartier, o seară de film în aer liber, un schimb de cărți sau un atelier de îngrijit plantele pentru copii.

Îngrijește și întreține spațiul: Stabiliți un calendar simplu prin rotație între vecini pentru udatul plantelor, strânsul frunzelor sau curățenie.

Evaluează și adaptează: Observă cum folosesc oamenii spațiul în primele luni. Dacă observați că o bancă ar fi mai bună în altă poziție sau că mai e nevoie de un coș de gunoi, ajustați din mers!

CINE TE POATE AJUTA?

Comunitatea locală, Voluntarii și Specialiștii: Oferă suport tehnic periodic, cunoștințe (know-how), mentorat și implicare pe termen lung pentru ca spațiul să rămână curat, sigur și plin de viață.

Sprijină proiectul prin idei, feedback, activități voluntare și prin asumarea utilizării/îngrijirii spațiului.

Idei și feedback: Oferă propuneri constructive și reacții despre nevoile reale ale zonei.

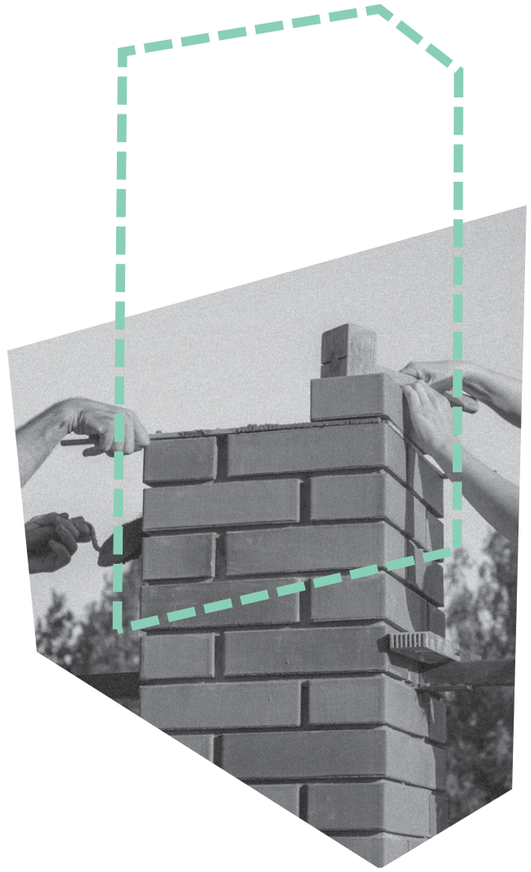
Voluntariat: Implică dăruirea de timp și energie din partea oamenilor fără remunerație.

Participare: Reprezintă prezența și implicarea activă a cetățenilor în evenimentele și deciziile proiectului.

Activare și întreținere: Readuce spațiul la viață prin utilizare constantă și are grijă de păstrarea lui în timp.

HUMAN + NATURE

Recapitulare

Trei reguli pentru un proiect de succes

A Fiecare spațiu este diferit! Verifică întotdeauna situația concretă din teren și cere sprijinul specialiștilor când ai nevoie.

B Implică comunitatea de la început! Aceasta este cheia unui spațiu viu, iubit și îngrijit.

C Documentează tot parcursul! Ideile, deciziile, acordurile, cheltuielile și pozele te vor ajuta pe tine și pe cei care vor dori să îți urmeze exemplul.

MENTENANȚĂ

Siguranță
Curățenie
Întreținere

Un spațiu frumos amenajat rămâne plăcut doar dacă este sigur și îngrijit în mod constant. Înainte de a considera proiectul finalizat, parcurgeți împreună cu echipa și vecinii aceste trei aspecte esențiale.

Responsabilitatea salubrității. Cine strânge gunoiul?

Coșul de gunoi: Dacă instalați un coș de gunoi în noul spațiu, verificați în prealabil cu primăria sau firma de salubritate dacă locul poate fi inclus în traseul lor oficial de ridicare.

Planul B (Grupul de vecini): Dacă spațiul este prea retras sau privat și firma de salubritate nu poate ajunge, stabiliți un **grafic simplu de rotație între vecinii voluntari** pentru golirea coșului și schimbarea sacilor de gunoi. Un coș care dă pe afară va transforma rapid spațiul într-o problemă de igienă!

Siguranța și vizibilitatea pe timpul nopții

Iluminat ecologic și simplu: Pentru ca spațiul să nu devină o zonă obscură sau nesigură după lăsarea întunericului, folosiți corpuri de iluminat solare (lămpi solare de grădină, ghirlande LED solare). Nu necesită cabluri, săpături sau racordare la rețeaua electrică.

Vizibilitate deschisă: Evitați plasarea unor panouri înalte sau a unor garduri opace care blochează vizibilitatea dinspre stradă sau dinspre ferestrele blocului. Un spațiu vizibil este un spațiu protejat prin supraveghere comunitară naturală.

Selecția sigură a materialelor și plantelor

Plante netoxice: Asigurați-vă că vegetația aleasă (flori, arbuști, plante agățătoare) nu conține specii toxice la atingere sau ingerare, având în vedere că spațiul va fi frecventat de copii mici și animale de companie (câini, pisici).

Fără muchii ascuțite sau materiale periculoase: Mobilierul modular din lemn trebuie bine șlefuit și tratat cu vopsele/lacuri ecologice pe bază de apă, nepoluante.

GLOSAR DE TERMENI

Stăpânește termenii de specialitate

În dialogul cu autorități și specialiști vei întâni frecvent termeni tehnici pe care este important să îi stăpânești. Va ajuta dialogul iar echipa de inițiatori va înțelege mai ușor documente tehnice și contextul legislativ și tehnic la care se raportează proiectul.

Micro-intervenție urbană

O acțiune punctuală, la scară mică (sub 100 m²), prin care un spațiu este curățat, mobilat și activat cu resurse minime și într-un timp scurt.

Amenajare reversibilă / modulară

O modalitate de amenajare care folosește piese din lemn sau metal ce se pot asambla și dezasambla ușor, fără a turna beton și fără a afecta definitiv terenul.

Spațiu interstițial

Un teren de mici sau mari dimensiuni (un „buzunar urban”, un colț de stradă sau un maidan între clădiri) care este în prezent abandonat, neutilizat sau uitat de catre oraș.

Design Thinking

Un proces de lucru care pune omul și nevoile lui reale în centru, prin metode colaborative care eficientizează colaborarea. În loc să proiectezi ceva din birou, testezi ideile direct pe teren, împreună cu vecinii, și le modifici în funcție de feedback-ul lor.

PUG (Plan Urbanistic General)

Setul de reguli oficiale ale orașului care stabilește ce activități sau construcții sunt permise în fiecare zonă/cartier.

Contract de Comodat

Un acord scris și gratuit prin care proprietarul unui teren îți dă dreptul să folosești temporar spațiul respectiv pentru o cauză comunitară.

Stakeholderi (Actori locali)

Toate persoanele, instituțiile sau firmele care au un interes sau o influență asupra spațiului (vecini, primărie, ONG-uri, magazine din zonă).

Extras CF (Carte Funciară)

Un document oficial emise de Oficiul de Cadastru (ANCPI) care funcționează ca un „buletin” al terenului – îți spune exact cine este proprietarul (Primăria, un privat sau Asociația) și ce limite are parcela.

Despre ghid

Ghidul URBAN_ESCAPE / Instrument practic pentru micro-intervenții urbane / a fost dezvoltat ca o resursă metodologică deschisă, menită să sprijine regenerarea urbană participativă și să transforme spațiile invizibile sau subutilizate în resurse vii pentru comunitate.

GHIDUL ESTE DISPONIBIL GRATUIT ÎN FORMAT DIGITAL ȘI POATE FI MULTIPLICAT ȘI UTILIZAT PENTRU INIȚIATIVE COMUNITARE FĂRĂ SCOP LUCRATIV, CU MENȚIONAREA SURSEI.

MULȚUMIRI SPECIALE

Mulțumim celor peste 120 specialiști, participanți, voluntari, elevi, studenți și cetățeni activi din Brașov, București și din țară care au contribuit cu idei, hărți mentale și feedback pe parcursul procesului.

Mulțumiri speciale arh. **Vera Marin**, a cărei expertiză în documentare și cercetare a fost esențială pentru structurarea acestui ghid.

URBAN_ESCAPE

ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA

Timbrul de arhitectură

ECHIPA DE ELABORARE

COORDONATOR:
arh. Ioana Aldea

ECHIPĂ:
arh. Deea Ursachi
arh. Cristi Oprea
arh. Mihaela Stoian
Flavia Ivancu
Alexandra Plămădeală
Răzvan Pătrașcu

PROIECT REALIZAT ȘI DEZVOLTAT DE ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA (OAR) - FILIALA BRAȘOV-COVASNA-HARGHITA

FINANȚARE ȘI CADRU INSTITUȚIONAL

Proiectul **URBAN_ESCAPE** reprezintă o continuare strategică a cercetării aplicate pornite în cadrul **Bienalei Arhitectura.6 (ediția HUMAN±NATURE)** și dezvoltat prin ateliere de Design Thinking și cercetare interdisciplinară.

Proiect finanțat / susținut de:
Ordinul Arhitecților din România prin Timbrul de Arhitectură

În parteneriat cu: Firestarter

FIRE STAR TER

ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA
BRAȘOV COVASNA HARGHITA

HUMAN± NATURE
CO LAB

CONTACT ȘI DREPTURI DE AUTOR

Șirul Ludwig van Beethoven 1
Brașov 500123

T +4 0268 511900
E secretariat@oar-bvcvhr.ro

© 2026 Ordinul Arhitecților din România – Filiala Brașov-Covasna-Harghita.

oar-bvcvhr.ro

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

BRAȘOV COVASNA
HARGHITA

Șirul Ludwig van Beethoven 1
Brașov 500123

T +4 0268 511900
E secretariat@oar-bvcvhr.ro

HUMAN™
NATURE

CO
LAB

oar-bvcvhr.ro